

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МЕНСКАГА АБКМА КП(б)Б

№ 226 (6202) 29 верасня 1938 г., чацвер ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ ў НУМАРЫ:

Гісторыя ўсесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў). Кароткі курс. Пад рэдакцыяй Камісіі ЦК ВКП(б). Адабран ЦК ВКП(б). 1938 год. Раздзел XI. Партыя большэвікоў у барацьбе за калектывізацыю сельскай гаспадаркі. (1930—1934 годы).

У Наркмаце Замежных спраў.
Новы скорасны рэйс лётчыка Нікіфарава.
А. В. Шылак. — Настольная кніжка савецкага настаўніка.
ЗА РУБЯЖОМ:
Чэхаславакія. (Ваенна-эканамічны нарыс).
Чэхаславакія рыхтуецца да апару аграрарам.
Прапанова чэхаславацкага ўрада.

Афіцыйнае паведамленне чэхаславацкага ўрада аб адхіленні мемарандума Гітлера.
Пісьмо ўрада Чэхаславакіі англійскаму ўраду.
Результаты лонданскай нарады французскіх і англійскіх міністраў.
Антываенныя выступленні ў Германіі.
Германская армія рыхтуецца да нападу на Чэхаславакію.
Новы зварот Рузвельта да Гітлера.

ЗА ЛЕПШЫ ў СВЕЦЕ ЛЁН!

Ільняводцы Савецкай Беларусі ўступілі ў апошні рапавы перыяд барацьбы за лепшы ў свеце свецкі лён. У калгасах са спецыяльным падмаіццям калгаса, яна паступае на ільнявадовы, на мільна-трапальныя пуншты. Рагортваецца царычынна апрацоўка ільну. Першыя пуншты і тоны валажна і трасты паступілі на дзяржаўныя склады, ільнявадовы. Парычынна апрацоўка ільну не менш складаная і адказная задача, чым служба, логдз па пасевамі, свечасовае церабленне і т. д.

На палярэдніх працэсах барацьбы за высокі ўраджай ільну шматтысячная армія калгасных ільнявадоўцаў пачала ўзоры стаханавоўскай работы. Армія стаханавоўцаў - ільнявадоўцаў папоўнілася сотнямі новых антузіястаў высокіх сталінаўскай ураджайнасці.

У пачатку гэтага года 68-гадовы сівалосы стаханавец калгаса «Чырвоны сармавец» Чэрэмухаўскага раёна, Ошэр Бведзевіч Сіманюў захаваў мэтаў зьявіць на працягу года з воўтынага ўчастка два ўраджай ільну і атрымаць з уоёй плошчы пасеву ільну ў калгасе не менш 7 цэнтнераў ільнявалкіна з гектара. Пастаўленую перад сабой задачу стаханавец Сіманюў паспяхова ажыццявіў. З воўтынага гектара першы ўраджай ільну даў 12 цэнтнераў высока якаснага валажна, другі ўраджай абнае 4,5—5 цэнтнераў. Саралі ўраджай ільну па калгасу складзе 7 цэнтнераў з гектара.

Працяглаў высокі ўраджай ільну многа. Усе 65 гектараў ільну калгаса «Перамога» (Шклоўскі раён), дэаадэкаванай па ільну працую арганізацыя Анастасія Гаваркова, дадуць не менш, як па 7 цэнтнераў ільнявалкіна з гектара. Стаханавоўцамі ўчастак зьявіўся, якім неперасна кіруе тав. Гаваркова, даў 10 цэнтнераў селекцыянага насення і даць не менш 13 цэнтнераў ільнявалкіна з гектара.

За высокі ўраджай ільну ў мінулым годзе калгас «Большая праца», Церамухаўскага раёна, якім кіруе дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, ордэнаносца тав. А. Ц. Караленка, залічаны на ўдзялах на ўсесаюзнае сельгаспадарчую выстаўку. Сёлетні ўраджай атрымаў значна вышэй мінулага года. У ордэні з уоёй плошчы пасеву ільну (33 гектары) ураджай валажна будзе не менш 7 цэнтнераў з гектара. Зьявіўся, якім кіруе сама тав. Караленка, атрымаў 9 цэнтнераў насення і атрымае каля 15 цэнтнераў валажна з гектара.

Любоўнай, вярпалівай працай соцыяна, тымчас калгасных ільнявадоўцаў нашай рэспубліцы вырашан і ўбраць выдатны ўраджай ільну. Але мала ўбраць выдатны ўраджай такой важнейшай тэхнічнай культуры, якой з'яўляецца лён. Трэба яго тавасма старацца і дэаадэкаваць апрацоўку. Пуншты на самай першай апрацоўцы ільну — значны пуншты ўраджай. Адсюль перад ільнявадоўцамі нашай рэспублікі, перад МТС, зямельнымі ордэнамі, партыйнымі і саветскімі арганізацыямі ў складаным комплексе асенніх работ адной з важнейшых задач з'яўляецца забеспячэнне свечасовай і правільнай арганізацыю парычынна апрацоўкі ільну. У тэрмін здаць дзяржаве валажна і трасты высокай якаснасці — справа гонару кожнага калгаса, МТС і раёна.

Аднак гэта важнейшая дзяржаўная справа не знаходзіць дастаткова ўвагі як з боку МТС і зямельных ордэнаў, так і з боку партыйных і саветскіх арганізацыяў. Па рэспубліцы на 20 верасня яшчэ не быў поўнасьцю разаслан і замочан увесь лён (97,7 проц. выканяння плана да выработанага ільну). Тампы загатовак трасты і валажна вышэй мінулага года — 2,8 проц. выканяння плана ў пераводзе на тропінае валажна. Недопаўняльным з'яўляецца, што яшчэ да гэтага часу не выканяў план загатовак насення. На 25 верасня калгасамі рэспублікі план здачы па кантракцы ільнявалкіна таварна на 71 проц. Калгасы Менскай вобласці зладі дзяржаве і таго менш — 35,4 проц.

У АПОШНЮЮ МІНУТУ

Новы скорасны рэйс лётчыка Нікіфарава

ЛЕНІНГРАД, 27 верасня. (БЕЛТА). Сёння пілот Грамадзянскага паветранага флота тав. М. А. Нікіфараў на самалёце «ПС-40» зрабіў новы рэкордны скорасны пералёт паміж Ленінградом і Масквой.
Вылецеўшы з Ленінграда ў 10 гадз.

ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ САМАЛЁЦЕ «РОДИНА»

28 верасня месцазнаходжанне самалёта «Родина» не выяўлена. Помучі прадаўжаюцца.

НОВЫ ЗВАРОТ РУЗВЕЛЬТА ДА ГІТЛЕРА

НЬЮ-ЁРК, 28 верасня. (БЕЛТА). Прэзідэнт ЗША Рузвельт учора зноў звярнуўся да Гітлера па пасланнем прапановы жыцьцёва міжнародную канферэнцыю ўсіх краін, непасрэдна зацікаўленых у вырашэнні вайны. Рузвельт просіць Гітлера прадаўжаць перагаворы з Чэхаславакіяй, каб паз-

ЧЭХАСЛАВАКІЯ РЫХТУЕЦЦА ДА АДПОРУ АГРЭСАРУ

ПРАГА, 28 верасня. (БЕЛТА). Учора ў прэзідэнта Чэхаславацкай рэспублікі Бенеша увесь дзень адбываліся нарады членаў урада, кіруючых кааліцыйных партый і прадстаўнікоў грамадскіх арганізацыяў. На нарадах высветлілася поўная аднадушнасць поглядаў урада і кіруючых парламенцкіх партый у пытанні арганізацыі абароны рэспублікі.

Засядаўшы адначасова з гэтым Цэнтральны камітэт комуністычнай партыі прыняў зварот, у якім заклікае ўсіх працоўных — чэхав, славакаў, немцаў, венграў, палікаў, украінцаў і інш. — аб'яднацца для барацьбы за незалежнасць, суверэнасць і незалежнасць рэспублікі.

ПРАГА, 27 верасня. (БЕЛТА). Учора адбылося пад старшынствам Малипетра пасяджанне пастаяннага парламенцкага камітэта кааліцыйных партый.

На пасяджанні зацверджаны два фінансавыя законапраекты ўрада і, у прыватнасці, закон аб некаторых абмежаваннях у выдачы ўкладаў. За прапановаў урада галасавалі прадстаўнікі ўсіх партый, у тым ліку і комуністы.

Камітэт прыняў да ведама адстаўку ўрада Годжы і вітаў новы ўрад на чале з генералам Сыровым. Камітэт зацвердзіў паведамленне прэм'ера Сырова аб распаўсюджванні дзеянняў асобных судова на рад новых акруг, дзе генлейнаўцы справакавалі ў апошнія дні ўзброеныя выступленні.

ПРАПАНОВА ЧЭХАСЛАВАЦКАГА ўРАДА

ПРАГА, 28 верасня. (БЕЛТА). Згодна афіцыйнага паведамлення, чэхаславацкі ўрад прапанаваў Польшчы пачаць перагаворы аб урэгуляванні ўсіх спрэчных пытанняў.

АФІЦЫЯЛЬНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ ЧЭХАСЛАВАЦКАГА ўРАДА АБ АДХІЛЕННІ МЕМАРАНДУМА ГІТЛЕРА

ПРАГА, 27 верасня. (БЕЛТА). У афіцыйным радыёпаведамленні аб адхіленні чэхаславацкага ўрада да гітлераўскага мемарандума адзначана, што дэталёвае вывучэнне новага мемарандума Гітлера ясна паказала, што гутарка ідзе не аб ажыццяўленні англа-французскага плана ад 19 верасня, прынятага чэхаславацкім ўрадам пад даўленнем Англіі і Францыі, а аб усіх новых прапановах, выражаных пры гэтым у такой форме, у якой ясна відавочна імякненне знішчэння ўсё жыццёвае магчымасці для існавання свабоднай чэхаславацкай дзяржавы.

Правадзненне «плана» Гітлера азначала б даўжэньне да Германіі 3,736 тыс. жыхароў чэшскіх зямель, а якіх 2,823 тыс. немцаў і 816 тысяч чэхав. Паліцыі ліч чэхав, якія жылі бы ў раёнах з пераважаючым нямецкім насельніцтвам, складала 382 тыс. чалавек, то ясна, што новы план рэалізаваў бы ўключэнне ў саставу Германіі тэрыторыя з пераважаючым чэшскім насельніцтвам у колькасці 434 тыс. чалавек. Мемарандум не абмяжоўвае і гэтым, патрабуючы правядзення плебісцыта ў раёнах з яўна пераважаючым чэхаславацкім насельніцтвам. Гутарка ідзе аб тэрыторыі, населенай 1,300 тыс. жыхароў, з якіх 1,116 тыс. чэхав і толькі 144 тыс. немцаў.

Правадзненне мемарандума Гітлера азначала б адрыў ад рэспублікі важнейшых прамысловых цэнтраў. У Чэхаславакіі павінна быць аграблена ўся хмелепрацоўчая прамысловасць, асноўныя лесныя масівы, прадстаўляючыя базу дровапрацоўчай і паперовай прамысловасці. Чэхаславакія павінна пабавіцца значнай часткай сваёй металургіі, тэкстыльнай, шкловай,

уоёй керамічнай і хімічнай індустрыі і т. д. Усе экспертныя галіны чэхаславацкай прамысловасці павінны быць знішчаны або разбураны. Прамысловыя вынікі павінны быць зніжаны жыццёвага ўзроўню чэхаславацкага насельніцтва, павелічэнне беспрацоўч і эмігрантаў. Пры гэтым перад чэхаславацкай рэспублікай паўстае лаб пытанне аб абароне інтарэсаў чэхаславацкага і нямецкага насельніцтва адыходзячых да Германіі раёнаў, якія апаваецца варварства фашыскага рэжыма.

Прыняцце мемарандума Гітлера паралізавала б рэспубліку і з ваеннага пункта гледжання. У чэхаславацкай дзяржаве былі б адліты асноўныя гонары раёны і рад пагранічных зямельных раёнаў. Чэхаславацкая дзяржава, зьявіўшыся толькі вузлай паласой з усходняй часткай Славакіі, была б аддана на міласць і няміласць моманту судова — Германіі, тым больш, што яна страціла б значную частку сваёй ваеннай індустрыі і абарончыя пагранічныя ўмацаванні, а па-навома маркуемя мемарандумам географічнаму становішчу Чэхаславакія не магла б будаваць новы ўмацаванні.

Гітлераўскі мемарандум рэалізаваў бы, каб поўнасьцю паралізаваў Чэхаславакію эканамічна і палітычна і такім чынам стварыў прадпласці для канчатковага авалодання Германіяй прасторамі сярэдняй Еўропы.

Чэхаславацкі ўрад катэгарычна адхіліў мемарандум Гітлера і разам з тым выражае надзею, што можна яшчэ дабіцца захавання міру пры ўмовах, калі Францыя і Англія будуць настаяць перад Германіяй на правядзенні ў жыццё англа-французскіх прапановаў ад 19 верасня.

ПІСЬМО ўРАДА ЧЭХАСЛАВАКІІ АНГЛІІСКАМУ ўРАДУ

ЛОНДАН, 27 верасня. (БЕЛТА). Чэхаславацкая мсія ў Лондане сёння апублікавала пісьмо, уручанае 25 верасня англійскаму міністру замежных спраў Галіфарду чэхаславацкім пасланнікам у Лондане Масарыкам, у сувязі з мемарандумам Гітлера. У гэтым пісьме чэхаславацкі ўрад адзначае, што ён толькі пад надзвычайна моцным даўленнем згадзіўся прыняць так званы англа-французскі план, які прадугледжвае ўступкі Германіі часткі чэхаславацкай тэрыторыі. Гэта было зроблена па ўважэнні, што англа-французскі план з'яўляецца прадэлам патрабаванняў, прад'яўляемых да Чэхаславакіі, і што Англія і Францыя прымуць на сябе адказнасць за забеспячэнне новых граяц чэхаславацкай дзяржавы.

Пасля звароту Чэмаберлена з Голдсберга чэхаславацкі ўрад атрымаў ад англійскага пасланніка ў Празе мемарандум Гітлера. Вывучыўшы гэты мемарандум, чэхаславацкі ўрад прышоў да вываду, што ён з'яўляецца ультыматумам такога роду, які звычайна

прад'яўляецца пераможанаму народу, а не прапановай суверэнай дзяржаве, правяшчай выключную гатоўнасць ісіці на афяры для забеспячэння міру.

Германскі ўрад не праявіў такой гатоўнасці ў малейшай ступені. Чэхаславацкі ўрад, гаворыцца далей у пісьме, парожан зместам мемарандума. Новая прапанова ішчэ значна далей таго, на што ён ужо згадзіўся, і паабяўляючы Чэхаславакію якой-бы та ні было гарантыі яе нацыянальнага існавання.

«Урад Чэхаславакіі, — гаворыцца ў заключнай частцы пісьма, — з уоёй ўважэннасцю заяўляе, што патрабаванні Гітлера поўнасьцю і безумоўна непрыемныя. Урад лічыць сябе абавязаным супраціўляцца ўсім сіламі гэтым новым жорсткім патрабаванням, і імяна так ён і будзе дзейнічаць. Мы разлічваем, што гэтыя вядлікія дэмакратыі Захада, маючыя якіх мы следвалі, у значнай ступені, наперак нашай улснай думцы, падтрымаюць нас у час выпрабавання».

Результаты лонданскай нарады французскіх і англійскіх міністраў

ПАРЫЖ, 27 верасня. (БЕЛТА). Па паведамленнях Бургеса ў газете «Ші парыва», «Даладэ і Бона» прыведзі з Лондана фармальныя запэўненні англійскага ўрада ў тым, што Англія будзе супраціўляцца з Францыяй у сумеснай абароне. Факт удадлення генерала Гамелена ў нарадах падкрэслівае відавочным чынам, што ў выпадку вайны французскія і англійскія сілы будуць дзейнічаць заадно.

Як перадае Табу ў газете «Эвр», змест пісьма, накіраванага англійскім прэм'ерам Чэмаберленам Гітлеру праз Хораса Вільсона, зводзіцца да наступнага:

1) Францыя і Англія не прымаюць мемарандума Гітлера, перадаванага Чэмаберлену ў Голдсбергу;

2) Ваіна была б жулдаснай для Еўропы і для ўсяго свету. Францыя, Англія і ўвесь свет любяць цанюць павінны імкнуцца пазбегнуць гэтай вайны;

3) Францыя і Англія пацвярджаюць франка-англійскі план вырашэння чэхаславацкай праблемы, але ў той-жа час гатовы ўнесці ў гэты план некаторыя змены для таго, каб паскорыць «рамежаванне» раёнаў Чэхаславакіі.

ЛОНДАН, 28 верасня. (БЕЛТА). Як паведамляе агенства Рэйтэр, на ўрадавых кругах лічыць, што ў адказе Гітлера, прывезенаму учора Вільсонам з Берліна, няма ніякіх уступак з боку фашыскага Германіі.

Вера Ушкіна — комсамольскі арганізатар, стаханавіца менскай шпіннай фабрыкі імя Крускага.

У НАРКМАЦЕ ЗАМЕЖНЫХ СПРАў

Учора, 28 верасня, павераным у справах ЗША п. Керк перадаана было намесніку Народнага Камісара Замежных спраў т. В. П. Падвінкі ніжэйнаступнае паведамленне ўрада ЗША:

«Па думцы ўрада Злучаных Штатаў, становішча ў Еўропе з'яўляецца цяпер настолькі крытычным, і вынікі вайны былі б настолькі гібельныя, што негэта пагарджаць ніякім дамаршам, які можа садейнічаць захаванню міру. Прэзідэнт Злучаных Штатаў ужо звярнуўся ў тэрміновым парадку з заклікам да рэйкскамплера Германіі, прэзідэнта Чэхаславацкай рэспублікі і першых міністраў Велтыграваніі і Францыі, падкрэсліваючы ўсю важнасць таго, каб пачатыя перагаворы прадаўжаліся і каб зноўдана было справядлівае вырашэнне ўніклага спору мірных сроках».

Урад Злучаных Штатаў мяркуе, што калі-б галава СССР ці саветскага ўрада палічыў неабходным неадкладна звярнуцца з падобным-жа заклікам да Германіі і Чэхаславакіі, ад улсна асоб, звяртаючы іх увагу на надзвычайную важнасць алмова ад прымянення сілы пры ўрэгуляванні ўніклага паміж імі канфлікта, — збралі бы эффект такога выражэння агуднай думкі, нават у апошнюю мінуту, мог бы мець уплыў на далейшае развіццё падзей і садейнічаць захаванню міру ў Еўропе.

Выкаваючы вышэйвыкладзеную думку, урад Злучаных Штатаў аўсім не фармуліруе, тым самым, сваёй думкі па сутнасці ўніклага спрэчак».

Учора-ж, 28 верасня, намеснік Народнага Камісара Замежных спраў В. П. Падвінкі паведаміў п. Керк наступную заяву ад імя ўрада СССР:

«Урад СССР ніякіх ніякіх не мае ні свай аўнешняй палітыкі імкненню да агуднага міру. Адвяргаючы прымяненне сілы для вырашэння міжнародных канфліктаў, СССР падтрымаў у свой час ініцыятыву ўрада Злучаных

Штатаў Амерыкі, які прапанаваў у панце Келого алмову ад вайны, як зборі нацыянальнай палітыкі. Больш таго, па прапанове ўрада СССР, у Маскве 9 лютага 1929 г. быў заключаны дагавор СССР з радам краін аб цэрміновым увадзенні ў дзеянне гэтага пакта.

У сучасны момант у Цэнтральнай Еўропе разгортваюцца падзеі, якія пагражаюць перарасці ў новую сусветную вайну. У гэты адказны момант урад СССР не можа не апаніць выступлення прэзідэнта Злучаных Штатаў Амерыкі і заклікам да мірнага вырашэння ўніклага канфлікта. Урад СССР спачаткова прымае звернутую да яго прапанову ўрада ЗША — аказаць садейнічанне паляджанню вайны і мірнаму вырашэнню цяперашняга міжнароднага крызіса».

Канстатуючы наўважэнне пераход для англа-французскага настралітства паміж Чэхаславацкай рэспублікай і Германіяй, не гледзячы на працягую Чэхаславацкай гатоўнасць прынесці ў афяру свае жыццёвыя інтарэсы ў імя агуднага міру, урад СССР найбольш эфектыўны сродак для папярэджання далейшай агрэсіі і для традухлення новай сусветнай вайны бачыць у неадкладным скліканні міжнароднай канферэнцыі. Яшчэ ў сакавіку месяцы г. г. пасля гвалтоўнага захвату Аўстрыі, які стварыў пагрозу для міру ў Еўропе, урад СССР прапанаваў, у папярэджанне далейшых і небяспечных міжнародных ускладненняў, неадкладнае скліканне такой канферэнцыі, якая магла б знайсці практычныя меры для прапінжэння агрэсіі і выратавання міру калектывна магаманіямі. Верны сваёму імкненню да міру, урад СССР гатоў і ў сучасны момант падтрымаць высюваемаму ўрадам ЗША прапанову аб скліканні міжнароднай канферэнцыі і прыняць у апошняй актыўнай ўдзель».

(БЕЛТА).

АНТЫВАЕННЫЯ ВYSTУПЛЕННІ ў ГЕРМАНІІ

ПРАГА, 28 верасня. (БЕЛТА). Як паведамляе бургеса ў газете «Ші парыва», на вуліцах збераліся на-

тоўны народ. Альтэрты агалтаваўшыя лозунгі супроць фашысцкіх вядзючых валадцар. Палобныя песты паступаюць і з іншых гарадоў Германіі.

ГЕРМАНСКАЯ АРМІЯ РЫХТУЕЦЦА ДА НАПАДУ НА ЧЭХАСЛАВАКІЮ

ПРАГА, 27 верасня. (БЕЛТА). На пачатковай і заходняй германскіх граяц з Чэхаславакіяй назіраецца вялікае перасоўванне германскіх войск, часцей ахравнікаў і штурмавоў.

На працягу апошніх сутак прадаўжаліся правакацыйныя інтэрв'ю генлейнаўскіх «агуднаў», шульмавоў і ахравнікаў на чэхаславацкую граяцу. У радзе месц валадзюшыя стралялі з кулямётаў і кідалі ручныя гранаты. Ёсь новыя выпадкі захвату і ўводу на германскую тэрыторыю чэхаславацкіх пагранічнікаў і жаніараў. Пры нападзе ў Румбурку было ранена 8 і забіта 4 чэхі. З боку фашысцкіх наліччыўся таксама ёсь страты.

У радзе пунктаў генлейнаўцамі былі зроблены беспаспяхоўныя спробы арганізаваць пунт. Учора раёнаў мясціны прававалі заханіць Брунталь.

ЛОНДАН, 28 верасня. (БЕЛТА). Па думцы добра інфармаваных берлінскіх аргудоў, піша берлінскі карэспандэнт «Таймс», у вышадку, калі Чэхаславакія не прыме ўмоў Гітлера, германскія войскі пачнуць ваенныя дзеянні супроць Чэхаславакіі 29 верасня.

Учора вечарам паведамляюць берлінскія карэспандэнты англійскіх газет, праёз Берлін праходзіў бляшчым таварам германскія войскі, у тым ліку вялікая колькасць цяжкай артылерыі, зенітных гарматаў, кулямётаў, гаубіц, паходных лазарэтаў і паходных кухні.

ПЛЕНУМ МЕНСКАГА ГАРАДСКАГА КАМІТЭТА КП(б)Б
29 верасня ў 6 гадзін вечара ў Доме партыі (ваінная зала) адбудзецца пленум Менскага гарадскога камітэта КП(б)Б.
МЕНГАРНОМ КП(б)Б.

ГІСТОРЫЯ Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў)

Пад рэдакцыяй Камісіі ЦК ВКП(б).

КАРОТКІ КУРС.

Адабран ЦК ВКП(б). 1938 год.

РАЗДЗЕЛ І

ПАРТЫЯ БОЛЬШЭВІКОЎ У БАРАЦЬБЕ ЗА КАЛЕКТЫВІЗАЦЫЮ СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРКІ. (1930 — 1934 ГОДЫ).

1. Міжнародная абстаноўка ў 1930—34 гадах. Эканамічны крызіс у капіталістычных краінах. Захват Японіяй Манчжуріі. Прыход фашыстаў да ўлады ў Германіі. Два ачагі вайны.

У той час як СССР дабіўся сур'ёзных поспехаў у сацыялістычнай індустрыялізацыі краіны і быстрымі тэмпамі развіцця прамысловасці, у краінах капіталізма выбухнуў у канцы 1929 і стаў паглыбляцца ў наступныя тры гады небывалы яшчэ па разабуральнай сіле сусветны эканамічны крызіс. Прамысловыя крызісы пералічыліся з сельскагаспадарчым, аграрным крызісам, і гэта яшчэ больш пагаршала становішча капіталістычных краін.

У той час як у СССР прамысловасць за тры крызісныя гады (1930—1933) вырастае больш, чым удвая і складала ў 1933 годзе 201 працэнт у параўнанні з узроўнем 1929 года, прамысловасць ЗША знізілася ад канца 1929 года да 65 працэнтаў ад узроўня 1929 года, прамысловасць Англіі — да 86 працэнтаў, прамысловасць Германіі — да 66 працэнтаў, прамысловасць Францыі — да 77 працэнтаў.

Гэтая акалічнасць лініі раз дэманстравала перавагу сацыялістычнай сістэмы гаспадаркі перад сістэмай капіталістычнай. Яна паказвала, што краіна сацыялізма з'яўляецца адзінай краінай у свеце, свабоднай ад эканамічных крызісаў.

У рэзультатах сусветнага эканамічнага крызіса 24 мільёны беспрацоўных былі асуджаны на голад, галечу, пакуты. Ад аграрнага крызіса цяжка пацярпелі мільёны сялян.

Сусветны эканамічны крызіс яшчэ больш абвастрыў супярэчнасці паміж імперыялістычнымі дзяржавамі, паміж імперыялістычнымі дзяржавамі і каланіяльнымі і залежнымі краінамі, паміж рабочымі і капіталістамі, паміж сялянамі і памешчыкамі.

Тав. Сталін указаў у сваім справядлівым дакладзе на XVI з'ездзе партыі, што буржуазія будзе шукаць выхад з эканамічнага крызіса, з аднаго боку, — у падаўлення рабочага класа шляхам устанавлення фашыскай дыктатуры, гэта значыць дыктатуры найбольш рэакцыйных, найбольш шавіністычных, найбольш імперыялістычных элементаў капіталізма, з другога боку — у развіццях вайны за перададзеныя калоніі і сфер уплыву за кошт інтарэсаў слаба абароненых краін.

Так яно і адбылося.

У 1932 годзе ўзмацнілася пагроза вайны з боку Японіі. Японскія імперыялісты, бачачы, што еўрапейскія дзяржавы і ЗША палкам палітыку сваімі ўнутранымі справамі ў сувязі з эканамічным крызісам, рашылі ска-

рыстаць выпадкі і зрабіць спробу націснуць на слаба абароненыя Кітай, падпарадкаваць яго сабе і стаць там гаспадарам становішча. Не абавязваючы вайны Кітаю і па-машанніку скарыстоўваючы імі-ж створаныя «маслопяны інцэпты», японскія імперыялісты алавамікім чынам увялі войскі ў Манчжурію Японскія войскі поўнацю захвалілі Манчжурію, падрыхтоўваючы сабе зручныя падставы для захвату Паўночнага Кітая і палупу на СССР. Каб развязаць сабе рукі, Японія вышла з Лігі Нацыяў і пачала ўзамоўнае ўзбройства.

Гэтая акалічнасць штурнула ЗША, Англію, Францыю на ўзмацненне сваіх вясняна-марскіх узбраенняў на Далёкім Усходзе Японія яўна праследвала мэту — падпарадкаваць сабе Кітай і змяшчыць альтуль еўрапейска-амерыканскія імперыялістычныя дзяржавы. Апошнія адказалі на гэта ўзмацненнем сваіх узбраенняў.

Але Японія ставіла сабе і іншую мэту — захваліць савецкі Далёкі Усход. Зразумела, што СССР не мог праіснаваць німа такога небяспекі і пачаў ўзмоўнае ўзамоўнае абаронаўзольнасці Далёкім Усходнім краем.

Такім чынам, дзякуючы японскім фашыстам і імперыялістам, на Далёкім Усходзе ўтварыўся першы ачаг вайны.

Эканамічны крызіс абвастрыў супярэчнасці капіталізма не толькі ў Далёкім Усходзе. Ён абвастрыў іх таксама ў Еўропе. Задзігнуўшыся крызіс прамысловасці і сельскай гаспадаркі, рэлізаванае беспрацоўе і ўзросшая неабеспечанасць немаўных класаў усялялі незадаволенасць рабочых і сялян. Нездаволенне перагарае ў рэвалюцыйнае абурэнне рабочага класа. Нездарова асабліва ўзмацнілася ў Германіі, — у краіне, эканамічна зніжэнай вайной, кантрыбуцыямі ў карысць англа-французскіх пераможцаў і эканамічным крызісам, лзе рабочаю класу прыходзілася мучыцца пад ярмом свабод і замежнай, англа-французскай буржуазіі. Аб гэтым красамовна гаварыла шпэц мільёнаў галасоў, атрыманых германскай кампартыяй у апошніх выбарах у райхстаг перад прыходам да ўлады фашыстаў. Германская буржуазія бачыла, што буржуазна-дэмакратычныя свабоды, якія захаваліся ў Германіі, могуць адвярнуць у ёю яшчэ жарт, што рабочы клас можа скарыстаць гэтыя свабоды для разгортвання рэвалюцыйнага руху. Таму яна рашыла, што для захавання ў Германіі ўлады буржуазіі та-

толькі адзіны сродак — знішчыць буржуазныя свабоды, звесці да нуля парламент (райхстаг) і ўстанавіць тэрарыстычную буржуазна-нацыяналістычную дыктатуру, здольную павялічыць рабочы клас і знайсці сабе базу сярод рэвалюцыйна настроеных прабуржуазных мас. І яна заклікала да ўлады партыю фашыстаў, якая называе сабе для абману народа партыяй нацыянальна-соцыялістычнай, добра ведаючы, што партыя фашыстаў з'яўляецца, першае, найбольш рэакцыйнай і ворагам рабочаю класу часткай імперыялістычнай буржуазіі, і, па-другое, — найбольш рэвалюцыйскай партыяй, здольнай пацягнуць за сабой мільёны масы нацыяналістычна настроенай дробнай буржуазіі. У гэтым ёй дапамаглі правядзены рабочага класа — лідэры германскай сацыял-дэмакратыі, якія расчынілі сваёй агондніцкай палітыкай дарогу для фашызма.

Такія былі ўмовы, якія вызначылі атрыманне ўлады германскімі фашыстамі ў 1933 годзе.

Аналягуючы падзеі ў Германіі, тав. Сталін гаварыў у сваім справядлівым дакладзе на XVII з'ездзе партыі:

«Перамога фашызма ў Германіі трэба разглядаць не толькі як адзінак слабасці рабочага класа і рэзультат адрады сацыял-дэмакратыі рабочаю класу, якая расчыніла дарогу фашызму. Яе трэба разглядаць таксама, як адзінак слабасці буржуазіі, як адзінак таго, што буржуазія ўжо не ў сілах уладарыць старымі метадамі парламентарызма і буржуазнай дэмакратыі, з прычыны чаго яна вымушана прыбежнуць да ўнутранай палітыкі та тарарыстычных метадаў кіравання...» (Сталін. Пытанні ленынізма, стар. 545).

Сваё ўнутраную палітыку германскія фашысты азнаменавалі паліткай райхстага, звесцім паліткай рабочага класа, знішчэннем арганізацыі рабочага класа, знішчэннем буржуазна-дэмакратычных свабод. Сваё знешнюю палітыку — выхадом з Лігі Нацыяў і адкрытай падрыхтоўкай да вайны за гвалтоўнае прыгвалт грамадзянскай дзяржавы ў карысць Германіі.

Такім чынам, дзякуючы германскім фашыстам, у цэнтры Еўропы ўтварыўся другі ачаг вайны.

Зразумела, што СССР не мог праіснаваць німа такога сур'ёзнага факта. І ён стаў зорка сачыць за ходам падзей на Захадзе, умоўнаўчы абаронаўзольнасць краіны на яе заходніх граніцах.

жыццёва неабходнай, але і ў самай адсталятай галіне народнай гаспадаркі — у сельскай гаспадарцы.

Тым самым былі знішчаны ўнутры краіны апошнія крыніцы рэстаўрацыі капіталізма і разам з тым былі створаны новыя, разраўчыя ўмовы, неабходныя для пабудовы сацыялістычнай народнай гаспадаркі.

Абароніўшы палітыку ліквідацыі кулацтва, як класа, і адначасова рэзультаты масавага руху сялян за ўзольную калектывізацыю, тав. Сталін пісаў у 1929 годзе:

«Разбураецца і ператвараецца ў прах апошняя надзея капіталістаў усіх краін, якія мараш аб аднаўленні капіталізма ў СССР, — «свяшчэнны прычып прыватнай уласнасці». Сяліне, разгаламаея імі, як матэрыял, які ўгнаея глебу для капіталізма, масамі пакілаюць хвалёны сляг «прыватнай уласнасці» і пераходзіць на рэльс калектывізма, на рэльс сацыялізма. Разбураецца апошняя надзея на аднаўленне капіталізма» (Сталін. Пытанні ленынізма, стар. 296).

Палітыка ліквідацыі кулацтва, як класа, была замацавана ў гістарычнай пастанове ЦК ВКП(б) ад 5 студзеня 1930 года «Аб тэмпе калектывізацыі і мерах дапамогі дзяржавы калгаснаму будаўніцтву». Пастанова поўнацю ўлічвала рознастайнасць умоў у розных раёнах СССР, неаднолькавую ступень падрыхтаванасці да калектывізацыі ў розных абласцях СССР.

Былі ўстаноўлены розныя тэмпы калектывізацыі ЦК ВКП(б) разбіў вобласці СССР з пункту гледжання тэмпаў калектывізацыі на тры групы.

Да першай групы былі аднесены важнейшыя зернявыя раёны, якія былі найбольш падрыхтаваны да калектывізацыі, мелі больш трактароў, больш саўгасаў, больш вопыту ў барацьбе з кулацтвам у мінулых хлебазагатоўчых кампаніях, — паўночны Каўказ (Кубань, Дон, Терек), сярэдняя Волга, ніжняя Волга. Для гэтай групы зернявыя раёны ЦК прызначыў асноўным калектывізацыю вясной 1931 года.

Другая група зернявыя раёны, куды ўваходзілі Украіна, Цэнтральная Чарназямная вобласць, Сібір, Урал, Казахстан і іншыя зернявыя раёны, маглі скончыць у асноўным калектывізацыю вясной 1932 года.

Астатнія вобласці краі і рэспублікі (Маскоўская вобласць, Закаўказе, Сярэдня-Азіяцкія рэспублікі і т. д.) маглі распінуць тэрмыны калектывізацыі да канца пяцігодкі, гэта значыць да 1933 года.

ЦК партыі прызнаў неабходным у сувязі з растушымі тэмпамі калектывізацыі яшчэ больш паскорыць будаўніцтва завоўаў, вырабляючых трактары, камбайны, трактарны прычыпны інвентар і т. п. Адначасова ЦК патрабаваў даць «рашучыя алпортэнды» на данай стадыі калгаснага руху, тэндэнцыям, якія вядуць да разбазарвання і распродажу ковей.

Удвая павялічылася крыдыты калгасам на 1929—30 год (да 500 мільёнаў рублёў).

Прапаноўвалася забяспечыць калгасы працяглым землепарадкаваннем за кошт дзяржавы.

У пастанове давалася важнейшае ўказанне, што галоўнай формай калгаснага руху на даным этапе з'яўляецца сельскагаспадарчая арцель, у якой калектывізацыя толькі асноўныя сродкі вытворчасці.

ЦК з усёй сур'ёзнацю пераспрагаў партыйныя арганізацыі «супроць кога-б то ні было «дэкртавання» зверху калгаснага руху, якое можа стварыць небяспеку паломны сапраўды сацыялістычнага саборніцтва па ўсёй тэрыторыі краіны».

У аснове палітыкі ліквідацыі кулацтва і ўстанавлення сусветнай калектывізацыі разгарнуўся магутны калгасны рух. Сяліне палілі сабмі і раёнамі ўступалі ў калгасы і змяталі са шляху кулацтва, вызваляючыся ад кулацкай кабалы.

Але пачаў з велізарным поспехам калектывізацыі неўзабаве пачалі выяўляцца і недахопы ў практыцы партыйнай работніцаў, скрыўлены партыйнай палітыкі па калгаснаму будаўніцтву. Не гледзячы на папярэджанне ЦК супроць прамернага захваллення поспяхам калектывізацыі, многія партыйна-рабочыя пачалі штучна фарсіраваць калектывізацыю, не лічычыся з умовамі месца і часу, не лічычыся са ступенню падрыхтаванасці сялян да ўступлення ў калгасы.

Выявілася, што паршуваліся прычыны добраахотнасці ў калгасным будаўніцтве. У рэальнасці падрыхтаванасць умянялася прымусам да ўступлення ў калгасы пад пагрозай «раскулачвання», пазабудлення выбарчых правоў і т. д.

У рэальнасці падрыхтоўчача работа ў цярпілае растушчым аснбу партыйнай палітыкі ў галіне калектывізацыі палітыкі ў барікацыйным, чыпоўнічым дэкртаваннем зверху рэзультаты лічбавых даных аб нібы створаных калгасах, штучным уздуваннем працэнта калектывізацыі.

Наперак указанням ЦК аб тым, што асноўным зьяном сельскагаспадарча арцель у якой аграмаджаюцца толькі

асноўныя сродкі вытворчасці, у рэальнасці рабілася галаваціскае пераскаванне праз арцель да комуны, праводалася аграмаджанне жыллёвых пабудов, ветаварнай малочнай і дробнай жывёды, хатняй птушкі і т. д.

Кіруючыя работнікі некаторых абласцей, захопленыя першымі поспехам калектывізацыі, паршылі прамыя ўказанні ЦК аб тэмпах і тэрмінах калектывізацыі. Маскоўская вобласць у пачатку па думкам лічбавых армянства свай работнікаў на сканчэнне калектывізацыі вясной 1930 года, кох у яе распараджэнні было менш трох год (канец 1932 года). Яшчэ больш грубае паршэнне было дапушчана ў Закаўказзі, у Сярэдняй Азіі.

Кулак і іх падгалоскі, скарыстоўваючы гэтыя перагібы ў правакацыйных мэтах, выступалі а пралонавым замест сельскагаспадарчых арцель аграмаджаў комуны, неадкладна аграмаджаў жыллёвыя пабудовы, дробную жывёлу, хатнюю птушку. Адначасова кулацтва вела агітацыю за ўбой жывёлы перад уступленнем у калгасы, пераковаючы сялян, што ў калгасе жывёлу «усё роўна албаруць». Класавы вораг разлічыў, што перагібы і памылкі, дапушчаныя мясцовымі арганізацыямі пры калектывізацыі, азольбіць сяліства, выклікаць мяцяжы супроць Саветскай улады.

У рэзультатах дапушчаных партыйнымі арганізацыямі памылак і прамых правакацыйных дзеянняў класавога ворага, у другой палавіне лютага 1930 года на фоне агучаных беспрацоўных поспехаў калектывізацыі ў рэальнасці сур'ёзна павялічылі небяспечна аднавіць сур'ёзнае недаволенасць сяліства. Дзе-ні-дзе кулак і іх агенты ўдольны нават дабіць сялян на прамыя антысавецкія выступленні.

Цэнтральны Камітэт партыі, атрымаўшы рад трыжыхных сігналаў аб скажэннях партыйнай лініі, якія пагражалі зрывам калектывізацыі, неадкладна пачаў выпраўляць становішча, пачаў паварачваць партыйныя капры на шлях хутэйшага выпраўлення дапушчаных памылак. 2 сакавіка 1930 года на рашэнню ЦК быў апублікаваны артыкул тав. Сталіна «Алавакружэнне ад поспехаў». У гэтым артыкуле рабілася папярэджанне ўсім тым, хто, захвалючыся поспехам калектывізацыі, улаў у грубыя памылкі і адступілі ад ліній партыі, усім тым, хто прабаваў перавадзіць сялян на калгасы шляхам мерамі адміністрацыйнага наіску. У артыкуле з усёй сілай падкрэсліваліся прычыны добраахотнасці калгаснага будаўніцтва і ўказвалася на «неабходнасць ўлічваць рознастайнасць умоў у розных раёнах СССР пры вызначэнні тэмпаў і метадаў калектывізацыі». Тав. Сталін напамінаў, што асноўным зьяном калгаснага руху з'яўляецца сельскагаспадарчая арцель, у якой абавязальна толькі асноўныя сродкі вытворчасці, галоўным чынам па зернявай гаспадарцы, і не аграмаджаюцца прасядзінкай зямлі, жыллява пабудовы, частка малочнай жывёды, дробная жывёла, хатняя птушка і т. д.

Артыкул тав. Сталіна меў найвышэйшае палітычнае значэнне. Гэты артыкул дапамог партыйным арганізацыям выпраўіць іх памылкі і навіс велімі моцы ўдар ворагам Саветскай улады, якія спадзіваліся на тое, што на глебе перагібы імя ўдасца настроіць сяліства супроць Саветскай улады. Шырока масы сяліства пераканаліся, што лінія большэвіцкай партыі не мае нічога агучнага з галаваціскай «слэвым» перагібамі, якія дапусціліся ў сяліцкай масе.

Каб давесці да канца справу выпраўлення перагібаў і памылак, пачаў артыкул тав. Сталіна, ЦК ВКП(б) рашыў яшчэ раз ударыць па гэтых памылках, апублікаваўшы 15 сакавіка 1930 года пастанова «Аб барацьбе са скрыўленымі партыйнай лініі ў калгасным руху».

У гэтай пастанове падрабязна разбіраліся дапушчаныя памылкі, якія з'явіліся рэзультатам адступлення ад ленынска-сталінскай лініі партыі, рэзультатам прамога паршэння дырэктыв партыі.

ЦК указаў, што практыка «слэвых» перагібаў з'яўляецца правай дапамогай класавому ворагу.

ЦК прапаноўваў: «рабтнікаў, якія не ўмеюць або не жадаюць павесці рашучую барацьбу са скрыўленымі партыйнай лініі, знімаць з пастой і зямлячымі другімі» (ВКП(б) у рэзалюцыях, ч. II, стар. 663).

ЦК абнавіў кіраўніцтва некаторых абласцей і краевых партыйных арганізацыяў (Маскоўская вобласць, Закаўказе), якія дапусцілі палітычныя памылкі і не здолелі выпраўіць іх.

З красавіка 1930 года быў апублікаваны артыкул тав. Сталіна «Алка та-варышам калгаснікам». У ім быў паказан корань памылак у сяліцкім пытанні і галоўныя памылкі ў калгасным руху: выпраўленне ленынскага да сярэдняга, паршэнне ленынскага прычына добраахотнасці пры пабудове калгасаў, паршэнне ленынскага прычына ўліку рознастайнасці ўмоў у розных раёнах СССР, пераскаванне праз арцель да комуны.

У рэзультатах усіх гэтых мерапрыемстваў партыя дабілася ліквідацыі перагібаў, дапушчаных у рэальнасці мясцовымі работнікамі.

Патрэбна была найвышэйшае ўверненне Цэнтральнага Камітэта, зьверненне яго пайсці супроць цяжкіх, каб своечасова павярнуць на правільны шлях

значную частку партыйных кадраў, якая, захваліўшыся поспехамі, заціскалася вельмі хутка ўніз, у бок ад партыйнай лініі.

Партыя дабілася таго, што скрыўлены партыйнай лініі ў калгасным руху былі ліквідаваны.

На гэтай аснове былі замацаваны поспехі калгаснага руху.

На гэтай аснове была створана глеба для новага магутнага росту калгаснага руху.

Да пераходу партыі к палітыцы ліквідацыі кулацтва, як класа, сур'ёзнае наступленне супроць капіталістычных элементаў, якое мае на мые іх ліквідацыю, ішло, галоўным чынам, па лініі горада, па лініі прамысловасці. Сельская гаспадарка, сяло, пакуль што адставала ад прамысловасці, ад горада. З прычыны гэтага наступленне меца аднабок, не поўна, не ўсеагульна характар. Але пяер, калі адсталасць сяла стала адходзіць у мінулае, барацьба сяліства за ліквідацыю кулацтва абавязалася з усёй якасцю, і партыя перайшла да палітыкі ліквідацыі кулацтва, — наступленне супроць капіталістычных элементаў, набыло ўсеагульна характар, аднабокае наступленне перайшло ў наступленне па ўсёму фронту. К моманту склікання XVI з'езда партыі ўсеагульнае наступленне на капіталістычныя элементы ўжо разгортувалася па ўсёй лініі.

XVI з'езд партыі сабраўся 26 чэрвеня 1930 года. На з'ездзе прысутнічала 1.268 дэлегатаў з рашучымі галасамі і 891 з дарачым галасам, якія прадстаўлялі 1.260.874 члены партыі і 711.600 кандыдатаў.

XVI з'езд партыі ўвайшоў у гісторыю партыі, як з'езд разгортвутага наступлення сацыялізма па ўсёму фронту, ліквідацыі кулацтва, як класа, і правядзення ў штылі сусветнай калектывізацыі» (Сталін).

У палітычным справядлівым ЦК тав. Сталін паказаў, якіх будыных пераможцаў дабілася большэвіцкая партыя, разгортваючы сацыялістычнае наступленне.

У галіне сацыялістычнай індустрыялізацыі было даасгнута перавышэнне ўдзельнай вагі прамысловасці па ўсёй валавой прадукцыі народнай гаспадаркі. У 1929—30 гаспадарчым годзе доля прамысловасці складала ўжо не менш 53 працэнтаў валавой прадукцыі ўсёй народнай гаспадаркі, а доля сельскай гаспадаркі — каля 47 працэнтаў.

К XV з'езду, у 1926—27 годзе, валавая прадукцыя ўсёй прамысловасці дасягла ўсяго 102,5 працэнта даваеннага ўзроўня, к XVI з'езду, гэта значыць у 1929—30 годзе — каля 180 працэнтаў даваеннага ўзроўня.

Усё больш умоўнаўчы цяжкая індустрыя — вярба сродкаў вытворчасці, машынабудаўніцтва.

«... Мы знаходзімся напярэдні ператварэння з краіны аграрнай у краіну індустрыяльную, — заявіў тав. Сталін пры бурным адабранні ўсяго з'езда.

Аднак, высокая тэмпы развіцця прамысловасці, растушчым тав. Сталін, нельга было змяшчаць з узроўнем развіцця прамысловасці. Не гледзячы на небывалыя тэмпы развіцця сацыялістычнай індустрыі, па ўзроўню развіцця прамысловасці мы яшчэ намогта адставалі ад перадавых капіталістычных краін. Так было з вытворчасцю электраэнергіі, не гледзячы на каласальныя поспехі электрыфікацыі ў СССР. Так было з вытворчасцю метала. Вытворчасць чыгуну ў СССР павінна была па плану склаці ў канцы 1929—30 года 5,5 мільёна тон, талы як у Германіі ў 1929 годзе выплака чыгуну выражалася ў 13,4 мільёна тон, у Францыі — 10,45 мільёна тон. Каб ліквідаваць у аднакарапейшым тэрмін наш тэхніка-эканамічны адсталасць, неабходна было даляйша паскарэнне тэмпаў развіцця нашай прамысловасці, неабходна была самая рашучая барацьба з апартунізмам, які імкнуўся знізіць тэмпы развіцця сацыялістычнай прамысловасці.

«... Людзі, якія балбучуць аб неабходнасці зніжэння тэмпы развіцця нашай прамысловасці, з'яўляюцца ворагамі сацыялізма, агентамі нашых класавых ворагаў», — указаў тав. Сталін (Пытанні ленынізма, стар. 360).

Пасля паспяховага выканання і перавыканання плана першага года першай пяцігодкі ў масах зараліўся лозунг — «выкананне пяцігодкі ў чатыры год». Па рэду пералавых галін прамысловасці (нафтава, гарняная, агульна машынабудаўніцтва, сельскагаспадарча машынабудаўніцтва, электратэхнічная прамысловасць) выкананне плана ішло настолькі паспяхова, што можна было нават аяшчыць праграму пяцігодкі на гэтых галінах у 2½—3 год. Гэта пацярпадала поўную рэальнасць лозунга «пяцігодка ў чатыры год», які сумывала апартунізм малаверу, які сумываліся ў магчымасці яго ажыццяўлення.

XVI з'езд ларучы ЦК партыі «забавіць і ў далейшым бавыць большэвіцкія тэмпы сацыялістычнага будаўніцтва, дабіцца працяглага выканання пяцігодкі ў чатыры год».

К XVI з'езду партыі быў дасягнут найвышэйшы пералом у развіцці сельскай гаспадаркі СССР. Шырока масы сяліства павярнулі да сацыялізма. На 1 мая 1930 года ў асноўных зерня-

2. Ад палітыкі абмежавання кулацкіх элементаў да палітыкі ліквідацыі кулацтва, як класа. Барацьба са скрыўленымі палітыкі партыі ў калгасным руху. Наступленне супроць капіталістычных элементаў па ўсёму фронту. XVI з'езд партыі.

Масавае ўступленне сялян у калгасы, якое разгарнулася ў 1929—30 гадах, з'явілася рэзультатам усёй палітычнай работы партыі і ўрады. Рост сацыялістычнай індустрыі, якая пачала масаваю выпрацоўку трактароў і машын для сельскай гаспадаркі; рашучая барацьба з кулацтвам у часе хлебазагатоўчых кампаній 1928 і 1929 гадоў; рост сельскагаспадарчых кааператываў, якая паступова прымушала сяліства да калектывізацыі гаспадаркі; добры вопыт першых калгасаў і саўгасаў, — усё гэта падрыхтавала пераход да сусветнай калектывізацыі, уступленне сялян у калгасы палымі сёламі, раёнамі, аграгатамі.

Пераход да сусветнай калектывізацыі адбываўся не ў парадку праостага і мірнага ўступлення ў калгасы асноўных мас сяліства, а ў парадку масавай барацьбы сялян супроць кулацтва. Сусветная калектывізацыя азначала пераход усіх зямель у раёне сяла ў рукі калгаса, але значная частка гэтых зямель знаходзілася ў руках кулакоў, — таму сяліне агвалі кулакоў з зямлі, раскулачвалі іх, адбіралі жывёлу, машыны і патрабавалі ад Саветскай улады аршыту і высялення кулакоў.

Сусветная калектывізацыя азначала, такім чынам, ліквідацыю кулацтва.

Гэта была палітыка ліквідацыі кулацтва, як класа, на аснове сусветнай калектывізацыі.

К гэтай часу ў СССР ужо была дастанавлена матэрыяльная база для таго, каб пачаць у кулацтвам, азамачыць яго супраціўленне, ліквідаваць яго, як клас, і змяніць яго вытворчасць вытворчасцю калгасаў і саўгасаў.

Лічбы ў 1927 годзе кулакаў выраблялі больш 600 мільёнаў пудоў хлеба, з якіх таварнага хлеба давалі каля 130 мільёнаў пудоў. Калгасы-ж і саўгасы маглі даць у 1927 годзе толькі 35 мільёнаў пудоў таварнага хлеба. У 1929 годзе, дзякуючы пярвонаму курсу большэвіцкай партыі на развіццё саўгасаў і калгасаў і поспехам сацыялістычнай індустрыі, якая снабжала

роўку трактарамі і сельскамашынамі, калгасы і саўгасы вырасілі ў сур'ёзную сілу. Ужо ў гэтым годзе калгасы і саўгасы выраблялі не менш 400 мільёнаў пудоў хлеба, з якіх таварнага хлеба давалі ўжо больш 130 мільёнаў пудоў, гэта значыць, больш, чым кулакі ў 1927 годзе. А ў 1930 годзе калгасы і саўгасы павінны былі даць і сапраўды далі таварнага хлеба больш 400 мільёнаў пудоў, гэта значыць, непаўнаўна больш, чым давала кулацтва ў 1927 годзе.

Такім чынам, перамяшчэнне класавых сіл у эканоміцы краіны і наяўнасць матэрыяльнай базы, неабходнай для таго, каб змяніць кулацкую глебую вытворчасць вытворчасцю калгасаў і саўгасаў, далі магчымасць большэвіцкай партыі перайсці ад палітыкі абмежавання кулацтва да новай палітыкі, да палітыкі ліквідацыі кулацтва, як класа, на аснове сусветнай калектывізацыі.

Да 1929 года Саветская ўлада праводзіла палітыку абмежавання кулацтва. Саветская ўлада абкалвала кулака павышаным палаткам, патрабавала ад яго пропачку хлеба дзяржаве па цярпрых цэнах, абмяжоўвала да пачынаўных кулацкае землекарыстанне законам аб арэндае зямлі, абмяжоўвала дамеры кулацкай гаспадаркі, як законам аб прымяненні наймінай працы ў аднаасобнай сяліцкай гаспадарцы. Але яна не вяла яшчэ палітыкі ліквідацыі кулацтва, бо законы аб арэндае зямлі і найме працы дапускалі іонаваныя кулацтва, а забарона раскулачвання давала адносна гэтага пэўную гарантыю. Такая палітыка вяла да таго, што атрымлівалася рост кулацтва, выяўляліся і разараліся асобныя сляты кулацтва, якія не вытрымалі гэтых абмежаванняў. Але яна не знішчала гаспадарчых асноў кулацтва, як класа, яна не вяла да ліквідацыі кулацтва. Гэта была палітыка абмежавання, а не ліквідацыі кулацтва. Яна была неабходна да пэўнага часу, пакуль калгасы і саўгасы былі яшчэ слабы і не маглі змяніць кулацкую глебую вытворчасць свабод уласнай вытворчасцю.

У канцы 1929 года, у сувязі з ростам калгасаў і саўгасаў, Саветская ўлада зрабіла круты паварот ад палітыкі абмежавання кулацтва да палітыкі ліквідацыі, да палітыкі знішчэння кулацтва, як класа. Яна адмяніла законы аб арэндае зямлі і найме працы, павялічыў, такім чынам, кулацтва і зямлі і наймінай работніцаў. Яна зняла забарону з раскулачвання. Яна дазволіла сялінам канфіскаваць у кулацтва жывёлу, машыны і іншы інвентар у карысць калгасаў. Кулацтва было экспрапрыявана. Яно было экспрапрыявана таксама, як у 1918 годзе былі экспрапрыяваны капіталісты ў галіне прамысловасці, з той, аднак, розніцай, што сродкі вытворчасці кулацтва перайшлі на гэты раз не ў рукі дзяржавы, а ў рукі абдананых сялян у рукі калгасаў.

Гэта быў найвышэйшы рэвалюцыйны пераарот, скачох са старога якаснага стану грамадства ў новы якасны стан, роўназначны па сваіх выніках рэвалюцыйнаму пераварту ў кастрычніку 1917 года.

Своеасаблівае гэтай рэвалюцыі заключалася ў тым, што яна была праведзена зверху, па ініцыятыве дзяржаўнай улады, пры прамым падтрыманні ўлады з боку мільённых мас сялян, якія змагаліся супроць кулацкай кабалы, за свабоднае калгаснае жыццё.

Яна, гэтая рэвалюцыя, адным ударам вырашала тры карыжныя пытанні сацы

П Р А Ц Я Г.

не Советскай уладай А каб уберачы пры гэтым сваю жалкую групу ад выкрыцця і разгрому, яны накінулі на сябе маску адных партыі людзей, сталі ўсё больш і больш ліцёліць перад партыяй, славасловіць партыю прамышляцца перад ёю, прадаўжаючы на справе сваю скрытую ад вачэй падрыўную дзейнасць супроць рабочых і сялян.

На XVII з'ездзе выступілі Бухары, Рыкаў і Томскі з пазанымі прамовамі, выхваляючы партыю, выслухоўваючы да выбёс яе дасягненні. Але з'езд адчуваў, што іх прамовы маюць адбітак нячырасці і двурэшніцтва. Бо партыя патрабуе ад сваіх членаў не славаслова і выхвалення яе дасягненняў, а часнай работы на фронце сацыялізма, чаго, аднак, даўно ўжо не заўважалася за Бухарынымі. Партыя бачыла, што на справе гэтыя паны пераключылі ў сваіх фальшывых прамовах са сваімі старонікамі па-за з'ездом, вучачы іх двурэшніцтву і заклікаючы іх не складваць зброі.

На XVII з'ездзе выступілі тасамыя традыцыі — Зіноўеў і Каманеў, бічуючы сябе звыш меры за свае памылкі і славасловычы партыю — тасамыя звыш меры — за яе дасягненні. Але з'езд не бачыў, што як ташастворнае самабічванне, так і саладзкая-прыкрае выхваленне партыі прадстаўляюць адваротны бок няхыстай і неспыкойнай советскай гэтых паноў Партыі аднак яшчэ не ведала, не дагадвалася, што, выступваючы на з'ездзе з саладзавымі прамовамі, гэтыя паны адначасова падрыхтоўвалі зладзейскае забойства С. М. Кірава.

1 снежня 1934 года ў Ленінградзе ў Смольным выступіла з рэвалюцыйнаю аблазеўкай забіт С. М. Кіраў. Затрыманы на месцы злачынства забойца аказаўся членам контррэвалюцыйнай падпольнай групы, якая арганізавалася з ліку ўдзельнікаў антысавецкай зіноўеўскай групы ў Ленінградзе.

Забойства С. М. Кірава, любімага партыі, любімага рабочага класа выклікала найвышэйшы гнів і глыбокі смутак працоўных нашай краіны.

Следства ўстанавіла, што ў 1933—34 годзе ў Ленінградзе ўварылася з ліку былых удзельнікаў зіноўеўскай апазіцыйнай падпольнай контррэвалюцыйнай тэрарыстычнай групы на чале з так званым «ленінградскім цэнтрам». Гэта група ставіла сабе мэтай забойства кіраўнікоў камуністычнай партыі. Першай ахвярай быў намочан С. М. Кіраў. З паказанняў удзельнікаў гэтай контррэвалюцыйнай групы вынікала, што яны былі звязаны з прадстаўніцтвамі замежных капіталістычных дзяржаў, атрымлівалі ад іх грошы.

Выкрытыя ўдзельнікі гэтай арганізацыі былі прыгавораны Ваеннай калегіяй Вярхоўнага Суда СССР да вышэйшай меры пакарання — расстрэлу. Неўзабаве была ўстаноўлена наяўнасць падпольнага контррэвалюцыйнага «макоўскага цэнтру». Следства і суд высянілі гусую ролю Зіноўева, Каманева, Еўдакімава і іншых кіраўнікоў гэтай арганізацыі ў справе выхавання спрод сваіх аднадумцаў тэрарыстычных вестроў, у справе падрыхтоўкі забойства членаў ЦК і Советскай Урада.

Двурэшніцтва і подласць гэтых людзей дайшлі да таго, што Зіноўеў — адзін з арганізатараў і няктычеляў забойства С. М. Кірава, які прыспешваў забойцу хутчэй выкачаць гэта злачынства — напісаў хвалебны некролаг на смерць Кірава, патрабуючы яго надрукавання.

Прыкніўшыся на судзе раскаяўшыся, зіноўеўцы на справе і ў гэты момант прадаўжалі двурэшніцтва. Яны скрылі сваю сувязь з Троцкім. Яны скрылі, што разам з трацкістамі пра-

дзіліся фальшывымі разведкам, скрылі сваю шпіёнска-шкодлівую дзейнасць. Зіноўеўцы скрылі на судзе сваю сувязь з бухарыністамі, наяўнасць аб'яўленай трацкіска-бухарынскай банды падпіскай фальшыва.

Забойства тав. Кірава, як высянілася пазней, было зроблена гэтай аб'яўленай трацкіска-бухарынскай бандай. Ужо тады, у 1935 годзе стала вядома, што зіноўеўская група з'яўляецца замаскіраванай белгвардзкеўскай арганізацыяй, якая поўнацю аасуджовае таго, каб з яе членамі абыходзіліся, як з белгвардзкеўцамі.

Пра год стала вядома, што фальшывымі, прамымі і сапраўднымі арганізатарамі забойства Кірава і арганізатарамі падрыхтоўчых крокаў да забойства ішых членаў ЦК былі Троцкі, Зіноўеў, Каманеў і іх саўдзельнікі. Пад суд былі адданы Зіноўеў, Каманеў, Бакаеў, Еўдакімаў, Пжель, Смірноў, Л. Н. Мрачкоўскі, Тар-Ваганян, Рэйгольд і інш. Зіноўеўцы з палічным алачынцы павінны былі прызнаць публічна, на судзе, што яны арганізавалі не толькі забойства Кірава, але падрыхтоўвалі забойства і ўсіх астатніх кіраўнікоў партыі і Урада. Следства ўстанавіла ў далейшым, што гэтыя злодзействы сталі на шлях арганізацыі дзверейных актаў на шлях шпіянажа. Самае жудаснае маральнае і палітычнае палонне гэтых людзей самая няклябокая подласць і прадзельства якой прыкрывалася двурэшніцкай заявай аб адданаці партыі, былі ўскрыты на судовым працэсе, які абляваўся ў Маскве ў 1936 годзе.

Галоўным натхніцелем і арганізатарам уой гэтай банды забойцаў і шпіянаў быў Іуда Троцкі. Памочнікамі Троцкага і выканаўцамі яго контррэвалюцыйных указанняў былі Зіноўеў, Рыкаў і іх трацкіскае ахвоце. Яны рыхтавалі паражэнне СССР у выпадку нападу на яго імперыялістаў, яны сталі паражэнцамі ў адносінах да рабоча-сялянскай дзяржавы, яны сталі прэарыямнымі слугамі і агентамі нямецка-японскіх фальшываў.

Асноўны ўрок, які павінны былі вынесці партарганізацыі з праішоўшых судовых працэсаў па справе аб аблазеўскай забойстве С. М. Кірава, заключаўся ў тым, каб ліквідаваць сваю ўласную палітычную сепаратуру, ліквідаваць сваю палітычную беспаўнамоцнасць і павысіць сваю пільнасць, пільнасць ўсіх членаў партыі.

У сваім пісьме да арганізацыі партыі, выданым у сувязі са зладзейскай забойствам С. М. Кірава, ЦК партыі ўказаў:

а) «Траба пачаць з апертуністычнай блугадуннасцю, якая выходзіць з памылковага далажчэння таго, што па меры росту нашых сіл вораг становіцца быццам-бы ўсё больш рэчым і бескруўдлым. Таево далажчэнне ў корані няправільнае. Яно з'яўляецца адрыжчай правага ўхілу, які запэўняў ўсё і ўсё, што ворагі будуць пацянкіцьца ўпаўзаць у сацыялізм, што яны стаюць нарэшце сапраўднымі сацыялістамі. Не справа большэвікоў пачынаць на лаўрах і ратаеінічаць. Не блугадуннасць патрэбна нам, а пільнасць, сапраўдныя большэвіцкая рэвалюцыйная пільнасць. Траба памятаць, што чым больш безнадзейнае становіцца ворагаў, тым больш ахвотна яны будуць хватацца за «свайні ородак», як адзіны ородак асуджаных у іх барацьбе з Советскай уладай. Траба памятаць гэта і быць пільнымі».

б) «Траба паставіць на належную вышыню выкладанне гісторыі партыі сярод членаў партыі, вылучэнне ўсіх і ўсіх антыпартыйных групіроўкаў у гісторыі нашай партыі, іх прыёмаў барацьбы з лініяй партыі, іх тактыкі, і — тым больш — выву-

чэнне тактыкі і прыёмаў барацьбы нашай партыі з антыпартыйнымі групіроўкамі, тактыкі і прыёмаў, якія далі нашай партыі магчымасць пераадаць і разбіць ушчэнт гэтыя групіроўкі. Траба каб члены партыі былі знаёмы не толькі з тым, як партыя змагалася і перамагала каламашу, асару, менташкоў, анархістаў, але і з тым як партыя змагалася і перамагала трацкістаў, «демакратычных цэнтралістаў», «рабочую апазіцыю» зіноўеўцаў, прыхаваных ухілістаў, права-лівацкіх уродаў і т. п. Нельга забываць, што веданне і разуменне гісторыі нашай партыі з'яўляецца важнейшым сродкам, неабходным для таго, каб забяспечыць поўнацю рэвалюцыйную пільнасць членаў партыі».

Велізарнае значэнне ў гэты перыяд мела чыстка партыйных рэдаў ад прымазаваных і чужых элементаў пачатаў ў 1933 годзе, у асаблівасці — старанная праверка партыйных дакументаў і абмен старых партыйных дакументаў на новыя, праірынятыя пасля аблазеўскага забойства С. М. Кірава.

Да праверкі партыйных дакументаў у многіх партыйных арганізацыях панаваў самавольства і халатнасць у абыходжэнні з партыйнымі білетамі і ў ралее мясцовых партарганізацый быў ускрыт зусім неапраўжаны хаос **ва ўчце камуністаў**, што скарарыталі ворагі для сваіх гнусных мэт, «сараі» стуючыя партыі і ў якасці шпярмы для шпіянажа, шкодліттва і т. п. Справу прыёму ў партыю і выданы партбілетаў многія кіраўнікі партыйных арганізацыяў перадавалі прыступенным асабам, а велікі часта — зусім неправераным членам партыі.

У спецыяльным пісьме да ўсіх арганізацый аб ўчце, выданы і захоўванні партбілетаў ад 13 мая 1935 года ЦК партыі пралававаў правесці ва ўсіх арганізацыях грунтоўную праверку партыйных дакументаў, асаблівасці большэвіцкіх парадкаў у нашым уласным партыйным доме.

Праверка партдакументаў мела адлікае палітычнае значэнне. У рэзалюцыі пленума ЦК партыі ад 25 снежня 1935 года па даладу сакрарта ЦК тав. Ежова аб выніках праверкі партыйных дакументаў гаварылася, што гэтая праверка з'явілася велізарнай выжывай арганізацыйна-палітычным марапрыствам па ўмацаванню радоў ВКП(б).

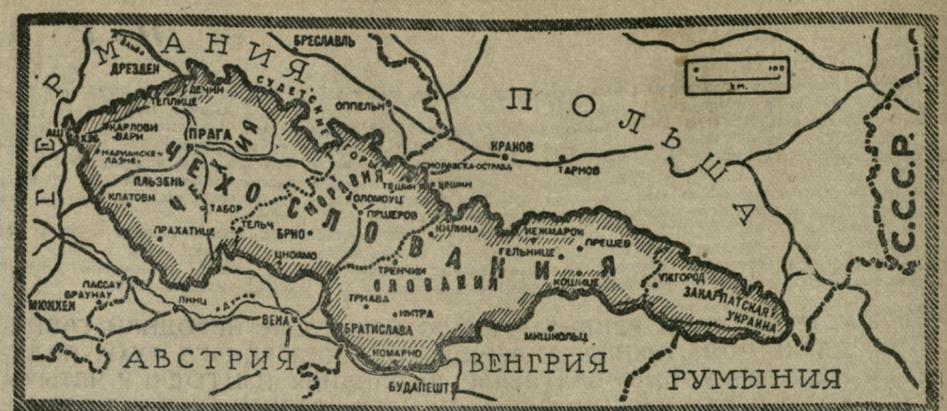
Пасля правядзення праверкі і абмену партдакументаў быў адноўлен прыём у партыю. Пры гэтым ЦК ВКП(б) патрабаваў, каб партыю панаўлялі не агулаа, а на аснове строга індывідуальнага прыёму «сараўды» дэраваўся, сапраўды адпачыны справе рабочага класа лепшых людзей нашай краіны, з рабочых перш за ўсё, а тагасма а сялян і працоўнай інтэлігенцыі, апавачаных чы роўна ўчастак барацьбы за сацыялізм».

Уважляючы прыём новых членаў у партыю, ЦК абавязваў партыйны арганізацыі памятаць, што вяржына элементы і надалей будуць прабаваць працікаць у рады ВКП(б). З прычыны гэтага:

«Задача вожнай партыйнай арганізацыі заключаецца ў тым, каб усямерна павышаючы большэвіцкую пільнасць, выскоа трымаць сцяг Ленінскай партыі і гарантыяваць партыю ад пранікнення ў яе рады чужых варажых і выталоўчых элементаў» (Пастанова ЦК ВКП(б) ад 29 верасня 1936 г.). «Правда» № 270, 1936 г.).

Ачышчаючы свае рады і ўмацоўваючы іх, знішчаючы ворагаў партыі і бязлічэна змагаючыся супроць скажынаў ліній партыі, большэвіцкая партыя агуртоўвалася яшчэ пачевай якаста партыі і краіны Советскай пераходзіла да новага этапу — да заваршэння будаўніцтва бялсавага, сацыялістычнага грамадства.

Советская ўлада цвёрдай рукой карра гэтых выталоўчых чалавечых рола і бязлічэна распраўляецца з імі, як з ворагамі народа і здрацінкамі радаімы.

ЧЭХАСЛАВАКІЯ

Ваенна-эканамічны нарыс

Чэхаславацкая рэспубліка — краіна, на чыю незалежнасць робіць замых германскі фальшывы, — мае ўсё магчымасць для таго, каб даць паспяховае алпор агрэсару.

Чэхаславацкія — дэмакратычная рэспубліка з насельніцтвам у 15,2 мільёна чалавек. Найбольш буйныя нацыянальныя групы ў краіне — чэхі, славакі і немцы. Чэхі і славакі складоўцаў разам 65,5 проц, немцы — 23,4 проц. усяго насельніцтва.

Плошча Чэхаславацкіі — 140 493 квадратныя кілометры. Агульная даўжыня дзяржаўных граніц — 4096 кілометраў. Тэрыторыя краіны вылігута з ахада на ўсход прыкладна на 1000 кілометраў. Шырыня яе невялікая: усяго 50—240 кілометраў. Таево рамяшчэнне адноўна ўплывае на абарону краіны. Затое Чэхаславацкія агаружана амаль з усіх бакоў цяжкапраходнымі горамаі, утваряючымі натуральную абарону.

У адносіненні ад пераважнай большасці капіталістычных краін Чэхаславацкія амаль поўнацю забеспечаны ўласнымі карыснымі выкапнямі. А яны ў часе ваіны маюць велізарнае, часам нават рашаючае значэнне.

Агульныя запасы каменнага вугалю ў Чэхаславацкіі дасягаюць 6 мільярд тон. Апрача таго, яна мае 14,5 мільярд тон бурга вугалю. Вытворчасць магунтася вугальнага шхат Чэхаславацкія адзінцавае ў 39—40 мільёнаў тон. Але фактычна вугалю здабываецца менш: у 1937 годзе было здабывае калы 17 мільёнаў тон каменнага вугалю і 18 мільёнаў тон бурга вугалю. Па здабычы вугалю Чэхаславацкія стаіць на трэцім месцы сярод краін капіталістычнай Еўропы.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

тысяч тон сталі. Галоўныя цэнтры металургічнай прамысловасці — Кладно, Пльзень і Мораўска Острава. Апрача гэтага, негры Чэхаславацкіі маюць радны, соль, графіт, каалін, залато, серабро, марганец, вальфрам і іншыя карысныя выкапні.

Нафты ў Чэхаславацкіі мала. Здабываецца яна галоўным чынам для горада Гбелі (паўднёва-заходняя частка Славакіі). Сярэднегадавая здабыча нафты не перавышае 110 тысяч тон. Нафта дрэннай якасці. Таму Чэхаславацкія вымушана ўвозіць нафту з-за граніцы.

Чэхаславацкія — тыпчыя прамысловая краіна. З усёй валавой прадукцыі на долю прамысловасці прыходзіць 80 проц, а на сельскую гаспадарку — 20 проц.

У краіне велікі развіта цяжкая прамысловасць і, у прыватнасці, машынабудуўніцтва. Чэхаславацкія машынабудуўнічыя заводы выпускаюць выдатнай якасці дакаматыны, вагоны, авіяматоры, турбіны, станкі. Восем аўтамобільных заводаў выпускаюць штогод калы 40 тысяч аўтамашынаў. Галоўны цэнтр машынабудуўніцтва — горад Пльзень.

За апошні час у Чэхаславацкіі выраста магунтася хімічная прамысловасць, поўнацю залаваляючая патрэбы краіны і арміі. У краіне ёсць 900 хімічных заводаў з 45 тысячамі рабочых. Асноўныя цэнтры хімічнай прамысловасці: Усці, Чэске, Бузэвеевічэ і Браніслава.

Спецыяльная ваенная прамысловасць Чэхаславацкіі добра абсталявана і лёгка можа забяспечыць аснашчэнне арміі ў 1,5 мільёна чалавек. Семдзясят ваенных заводаў Чэхаславацкіі вырабляюць усё, у чым адлучае патрэбу сучаснай арміі. Галоўныя цэнтры ваеннай прамысловасці: Пльзень (на альных толькі заводах Школа ў гэтым горадзе занята 40 тысяч рабочых), Прага, Брно, Млада, Болеслаў.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Многа ў Чэхаславацкіі і жалезнай руды. Агульныя запасы яе складаюць 530 мільёнаў тон. Руда залігае галоўным чынам у раёне Добшына-Копчына, паміж Шумпер-Крэйвам і паміж Прагай і Пльзеньем. 21 доманья і 81 марганцавая пачы выталавілі ў 1937 годзе 1,675 тысяч тон чыгуну і 2,300 тысяч тон сталі.

Градэц, Кралове, Камарно, Страніцэ, Усці і Фалькноу. Сельская гаспадарка Чэхаславацкіі выдзяляе культурна на навуковай аснове. Таму палыводства Чэхаславацкіі адзначаецца высокай ураджайнасцю. Жывёлы ў Чэхаславацкіі многа, жыцця пародзістая і высокапрадукцыйная. Наогул Чэхаславацкая рэспубліка надрэнна задаволена харчаваннем.

Чэхаславацкія мае густую сетку добра тэхнічна аснашчонах чыгунак. На тысячу квадратных кілометраў тэрыторыі прыходзіць 107 кілометраў чыгунак. Агульная даўжыня іх — 13 494 кілометры.

Найбольш густой сеткай чыгунак пакрыта заходняя палавіна краіны, якая мяжуеца з фальшывай Германіяй. Паколькі Чэхаславацкіі параждае напад іменна з гэтага боку, то давая акалічэньне мае, несумненна, буйнейшае ваеннае значэнне.

Армія Чэхаславацкай рэспублікі невялікая, але яна выдатна абаўчана і ўзброена. У мірны час яна складаецца з 7 армейскіх карпусоў, багата снабжана артылерыяй, танкамі, аўтабраванімамі, самалётамі, сродкамі сувязі і т. д. У шырокіх размерах правадзіцца матарызаваная армія.

Ваенна-паветраны флот у сучасны момант складаецца з 7 палкоў. Самалёты першай ліній ён мае 1 300. У краіне ёсць зусім дастаткова выдатна абсталяваны аэрапароў.

Насельніцтва Чэхаславацкіі поўнацю ахоплена ваеннай падрыхтоўкай. У выпадку ваіны Чэхаславацкія можа павялічыць сваю армію ў некалькі разоў, выставіць 24 дывізіі агульнай колькасцю ў 1,5 мільёна чалавек.

Сусветны друк мяржуе, што пры поўным напружэнні Чэхаславацкія можа выставіць нават 34 пяхотныя і 4 кавалерыйскія дывізіі, усяго 2,7 мільёна бальцоў.

Чэхаславацкая армія моцная. Яна поўна рашучасці даць алпор агрэсару. («Слутнікі агітатара»).

Комсомольцы мескага ставабудуўнічага завода Імя Варышылана ў азнамленні 28-годдзя ВКП(б) абнавілі сабрар у палараў краіны волею склады саюмак. На здымку: камсамольска-сталаван тав. П. К. Камісін, які выконвае шпалюўніцкую норму на 200 проц, за абаркай станка.

АГУЛЬНАГАРАДСКІ СХОД ПРОФАКТЫВА

Учора ў клубе Імя Сталіна адбыўся агульнагарадскі сход профактыва горада Менска. На сходзе прысутнічала 800 чалавек.

З дакладам аб раішэннях VII пленума ВКП(б) выступіў тав. Зяленка. У разгарнуўшыся спрэчках выступіўшыя таварышы адзначылі, што профсаюзныя арганізацыі зусім мала заімаюцца пытаннямі стахаўскага руху, вырочаннем лізабога актыва, аховай працы, жыллёвым будаўніцтвам і інш.

Намеснік старшын ЦК саюза сяродніх і пачатковых школ тав. Міхайлаў прыёму рад фактаў грубага парушэння профсаюзнай дэмакратыі на месцах.

На сходзе было завастаня пытанне аб выліках непаладах у забеспячэнні працоўных Менска прамы і абслугоўванні рабочых паліклінікамі і мелпунктамі.

Пасля прыняцця рэзалюцыі сход адлаўнаша, пад бурныя апладысмент